

Crna Gora
Uprava za bezbjednost hrane, veterinu
i fitosanitarne poslove

Adresa: Serdara Jola Piletića br.26,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 201 945
fax: +382 20 201 946
www.ubh.gov.me

Broj: 002-310/25-3039

Datum: 19. jul 2024.godine

19.07.2024

Preporuke o praćenju prisutnosti Δ^9 -tetrahidrokanabinola, njegovih prekursora i drugih kanabinoida u hrani

Zakonom o bezbjednosti hrane (Sl. list CG", br. 57/2015) propisani se uslovi za bezbjednost hrane i hrane za životinje, obaveze i odgovornosti subjekata u poslovanju hranom i hranom za životinje, uključujući i tradicionalne proizvode, kao i druga pitanja od značaja za bezbjednost hrane i hrane za životinje, radi zaštite života i zdravlja ljudi, životne sredine, potrošača i efikasnog funkcionisanja tržišta.

Dalje, ovim zakonom definisano je da je *hrana svaka supstanca ili proizvod, prerađen, djelimično prerađen ili neprerađen koji je namijenjen za ishranu ljudi ili se može očekivati da će se koristiti za ishranu ljudi.*

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

Rizik je mogućnost nastajanja štetnog uticaja na zdravlje i težina tog uticaja, koji nastupa kao posljedica te opasnosti.

Procjena rizika (risk assessment) je naučno zasnovan proces koji se sastoji od četiri koraka: identifikacije opasnosti, opisa (karakterizacije) opasnosti, procjene izloženosti i opisa (karakterizacije) rizika;

Upravljanje rizikom (risk management) je proces upoređivanja politike i mjera, odvojen od procjene rizika kojim se upoređuju mogućnosti postupanja u vezi sa rizikom, uz konsultacije sa zainteresovanim stranama, uzimajući u obzir i procjenu rizika i druge legitimne faktore i prema potrebi, izbor i sprovođenje odgovarajućih preventivnih i kontrolnih mjera;

Opasnost (hazard) je biološki, hemijski ili fizički agens u hrani ili hrani za životinje ili stanje hrane ili hrane za životinje koji može da izazove štetno djelovanje na zdravlje;

Službena kontrola (official control) je svaki oblik kontrole koju sprovode nadležni organi, radi utvrđivanja usaglašenosti sa propisima o hrani i hrani za životinje, zdravlju životinja i bilja i dobrobiti životinja;

Neusaglašenost je neispunjavanje propisanih zahtjeva za hranu ili hranu za životinje, zdravlje i dobrobit životinja;

Uzimanje uzoraka za laboratorijsko ispitivanje je uzimanje hrane ili hrane za životinje, kako bi se laboratorijskim ispitivanjem potvrdila usaglašenost sa zahtjevima utvrđenim propisima o hrani i hrani za životinje i zdravlju životinja.

Ovim zakonom propisana su opšta i posebna načela bezbjednosti

Opšte načelo - Bezbjednost hrane i hrane za životinje treba da se zasniva na obezbjeđivanju visokog nivoa zaštite života i zdravlja ljudi, zaštite interesa potrošača, zaštite zdravlja i dobrobiti životinja, zdravlja bilja i zaštite životne sredine i slobodnog kretanja hrane i hrane za životinje, proizvedene i stavljene na tržište.

Načelo analize rizika

Analiza rizika (risk analysis) je proces koji se sastoji od procjene rizika, upravljanja rizikom i obavješćavanja o riziku, a vrši se radi postizanja visokog nivoa zaštite života i zdravlja ljudi, osim u slučajevima kada to nije primjereno okolnostima ili prirodi mjere.

Procjena rizika zasniva se na dostupnim naučnim dokazima i obavlja se na nezavisan, objektivan i transparentan način. Procjenu rizika, mogu da vrše naučno-istraživačke ustanove za bezbjednost hrane koje ispunjavaju uslove u pogledu stručnog kadra i koje ovlasti Ministarstvo. Ukoliko u Crnoj Gori ne postoje naučno-istraživačke ustanove koje ispunjavaju uslove Ministarstvo može ovlastiti specijalizovanu instituciju države članice Evropske unije za procjenu rizika u hrani i hrani za životinje.

Predostrožnost (član 14) - Bezbjednost hrane i hrane za životinje treba da se zasniva na načelu pouzdanog, naučno utemeljenog i efikasnog sprovođenja postupaka i preduzimanja mjera u oblasti bezbjednosti hrane i hrane za životinje, primjerenih zahtjevima zaštite života i zdravlja ljudi, zdravlja i dobrobiti životinja, zdravlja bilja i zaštite živome sredine.

Ukoliko se na osnovu dostupnih informacija utvrdi moguće štetno djelovanje hrane ili hrane za životinje na zdravlje ljudi i životinja, ako postoje naučne nedoumice, preduzimaju se privremene mjere upravljanja rizikom potrebne za obezbjeđenje visokog nivoa zaštite zdravlja, do pribavljanja pouzdanijih naučnih informacija potrebnih za sveobuhvatnu procjenu rizika.

Mjere iz stava 1 ovog člana moraju biti primjerene riziku, njima se ne smije ograničavati trgovina u mjeri većoj od potrebne za obezbjeđivanje efikasne zaštite zdravlja ljudi i životinja, vodeći računa o tehničkoj i ekonomskoj izvodljivosti i opravdanim razlozima, a preispituju se u razumnom vremenskom roku u zavisnosti od vrste utvrđenog rizika i vrste naučnih podataka potrebnih za razjašnjenje naučnih nedoumica i sprovođenja sveobuhvatne procjene rizika.

Zaštita interesa potrošača (Član 15) - Informacije o hrani na osnovu kojih potrošač odlučuje o konzumiranju hrane, moraju biti potpune i tačne radi zaštite potrošača i sprječavanja: prevare ili obmane; izmjene sastava hrane; I dovođenja potrošača u zabludu.

U nastavku

**Preporuka Komisije (EU) broj 2016/2115 od 1. decembra 2016. o praćenju prisutnosti Δ^9 -tetrahidrokanabinola, njegovih prekursora i drugih kanabinoida u hrani
(Tekst značajan za EGP)**

EVROPSKA KOMISIJA, uzimajući u obzir Ugovor o funkcionisanju Evropske unije, a posebno član 292., budući da:

- (1) Obor za kontaminante u prehrambenom lancu (CONTAM) Evropske agencije za bezbjednost hrane (EFSA) je donio naučno mišljenje o tetrahidrokanabinolu (THC) u mlijeku i drugoj hrani životinjskog porijekla ⁽¹⁾.
- (2) Tetrahidrokanabinol, preciznije delta-9-tetrahidrokanabinol (Δ^9 -THC), najrelevantniji je sastojak konoplje *Cannabis sativa*. EFSA je utvrdila akutnu referentnu dozu (ARfD) od 1 μg Δ^9 -THC/kg tjelesne težine.
- (3) Dostupna je samo ograničena količina podataka o prisutnosti Δ^9 -THC-a u hrani životinjskog porijekla i o stopi prenosa iz hrane za životinje u hranu životinjskog porijekla. Zbog toga je potrebno više podataka o prisutnosti Δ^9 -THC-a u hrani životinjskog porijekla kako bi se dokazalo da se hrana životinjskog porijekla dobija od životinja koje se hrane hranom koja sadrži konoplju ili krmivom dobijenim od konoplje.
- (4) Dalje, potrebno je više podataka o prisutnosti Δ^9 -THC-a u hrani dobijenoj od konoplje i hrani koja sadrži konoplju ili u sastojcima dobijenim od konoplje. Ako je moguće, primjereno je analizirati prekursore koji nisu psihoaktivni, odnosno delta-9-tetrahidrokanabinoličke kiseline (2-COOH- Δ^9 -THC, pod nazivom Δ^9 -THCA-A i 4-COOH- Δ^9 -THC, pod nazivom Δ^9 -THCA-B) i druge kanabinoide (primjerice delta-8-tetrahidrokanabinol (Δ^8 -THC), kanabinol (CBN), kanabidiol (CBD) i delta-9-tetrahidrokanabivarin (Δ^9 -THCV)).
- (5) Zbog toga je primjereno preporučiti praćenje prisutnosti Δ^9 -THC-a, njegovih prekursora i drugih kanabinoida u hrani,

DONIJELA JE OVU PREPORUKU:

1. Države članice, subjekti u poslovanju hranom i druge zainteresovane strane trebali bi da prate prisutnost Δ^9 -tetrahidrokanabinola (Δ^9 -THC) u hrani životinjskog porijekla i Δ^9 -tetrahidrokanabinola (Δ^9 -THC), njegovih prekursora koji nisu psihoaktivni, odnosno delta-9-tetrahidrokanabinoličkih kiselina (2-COOH- Δ^9 -THC, pod nazivom Δ^9 -THCA-A i 4-COOH- Δ^9 -THC, pod nazivom Δ^9 -THCA-B) i drugih kanabinoida (primjerice delta-8-tetrahidrokanabinol (Δ^8 -THC), kanabinola (CBN), kanabidiola (CBD) i delta-9-tetrahidrokanabivarina (Δ^9 -THCV)) u hrani dobijenoj od konoplje i hrani koja sadrži konoplju ili u sastojcima dobijenim od konoplje.

Za praćenje hrane životinjskog porijekla trebalo bi dokazati da se hrana životinjskog porijekla dobija od životinja koje se hrane hranom koja sadrži konoplju ili krmivom dobijenim od konoplje.

(2) Kako bi se obezbijedila reprezentativnost uzoraka u seriji, države članice trebale bi da slijede postupke uzorkovanja utvrđene Regulativom Komisije (EZ) broj 401/2006 (2).

(3) Analitička metoda za praćenje po mogućnosti je hromatografsko odvajanje sa spektrometrijom mase (LC-MS ili GC-MS) nakon odgovarajućeg koraka čišćenja (tečnost-tečnost (LLE) ili ekstrakcija na čvrstu fazu (SPE)). Prednost se treba dati hromatografskim tehnikama koje omogućavaju odvojeno određivanje Δ^9 -THC-a, njegovih prekursora i drugih kanabinoida u prehrambenim proizvodima koji sadrže konoplju.

(4) Države članice, subjekti u poslovanju hranom i druge zainteresovane strane trebali bi da obezbijede da se EFSA-i redovno dostavljaju analitički rezultati, najkasnije do oktobra 2018., u formatu za podnošenje podataka EFSA-i u skladu sa zahtjevima iz Smjernica EFSA-e za standardni opis uzorka (SSD) za hranu i hranu za životinje (3) te njenim dodatnim posebnim zahtjevima za izvješćavanje.

(¹) Odbor CONTAM EFSA-e (Odbor EFSA-e za kontaminante u prehrambenom lancu), 2015. Naučno mišljenje o opasnostima za ljudsko zdravlje povezanim sa prisutnošću tetrahidrokanabinola (THC) u mlijeku i drugoj hrani životinjskog porijekla. EFSA Journal 2015.;13(6):4141, 125 str. doi:10.2903/j.efsa.2015.4141.

(²) Regulativa Komisije (EZ) br. 401/2006 od 23. veljače 2006. o utvrđivanju metoda uzorkovanja i analize za službenu kontrolu nivoa mikotoksina u hrani (SL L 70, 9.3.2006., str. 12.).

(³) <http://www.efsa.europa.eu/en/data/toolbox>

*U ove Smjernice prenijeta je Preporuka Komisije (EU) broj 2016/2115 od 1. decembra 2016. o praćenju prisutnosti Δ^9 -tetrahidrokanabinola, njegovih prekursora i drugih kanabinoida u hrani/ Commission Recommendation (EU) 2016/2115 of 1 December 2016 on the monitoring of the presence of Δ^9 -tetrahydrocannabinol, its precursors and other cannabinoids in food i dat je kratak prikaz nacionalnog pravnog okvira u odnosu na zaštitu potrošača, informisanje potrošača o hrani i službenu kontrolu hrane.

Obrađivač: Biljana Blečić, pomoćnica direktora, Sektor za bezbjednost harne

D I R E K T O R

Vladimir Đaković

